

R E G É L Ő.

PESTEN vasárnap januarius 5^{kén} 1834.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Képek nélkül egy ezüst forinttal olcsóbb. Buda-pestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóírásnak egyes száma 24 kr; egyes kép 12 kr. p. p.

TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

Hivatlan orvos. *(Folytatás.)*

Pest, december 30-dikán.

B a r á t o m!

Mult levelemben elfelejték neked boldog innepléseket kívánni; pedig tudom mint megkívánod az e'féle czerimoniákat, — de nálunk az illyes nem igen divatozik, azért engedj-meg és boszuld-meg magad, kíváncz boldog új esztendő; mert aligha szükségem nem lesz rá! — Előre kell bocsátanom — (mert az újságokhoz felette asszony-vérű vagyok — szeretek rajtok minél előbb kiadni, míg oldalomon ki nem furják magokat a' csintalanok —) jól rá hallgass! voltam Paulinánál; de nem láthatám őt! Pedig hogyan? miként? csak gondold — mint hivatlan orvos! de ismét hogyan? miként? olvasd végig leveletem, 's azonnal fogod tudni! Tegnap este szobámba méláztam egyedül, társam nem volt honn. Egy inas kopogat-be, 's a' tens doktor urat, az az engem — mert csak magam voltam, az inas meg' nem ismert — hevenyébe X. generálnéhoz hí. Csak valld-meg! ugy-e együgyű frater lettem volna, ha a' hívást el nem fogadom? tudván, hogy a' generálnénál Paulinát megláthatom. Kalapot véve tehát minden fontolás nélkül követém az inast. A' szél-utszába érénk. Itt szívem megdobbant, de fel se vettem! A' nyílt kapun belépünk, és szívem másodszor dobbant-meg; de nem csüggedtem. Az inas a' legközelebbi ajtóra mutat; én bekopogok — de semmi válasz. Benyiték — homály, és senki. Megállok a' szoba közepén — 's kívülről rám csukják az ajtót. Most harmadszor 's tetemesebben mint előbb dobbant-meg szívem — és én — nem tudtam mitevő legyek? — Helyemből az idegen setét szobában mozdulni se mertem, mintha üvegek közt

állnék. Csak egy vékony gyertyától kérdeztem volna tanácsot — de nem volt; 's én tapogatni kezdék. Először elköhintém magamat — semmi felelet! léptem egyet, kettőt, hármat — — 's a' kályhába ütődém. Lassanként a' kelő hold fényénél felvehetém helyzetemet, kitűnék szemeimnek az üres szoba bútoraival együtt, különben semmi eleven nem vala látható. Kün olly csikorgó idő volt, hogy ez éjjel a' Duna befagyását jövendölék; — 's én széles örömemben csak egy szál frakban jöttem, melly botlásomat most keserves didergések közt vettem észre. Nézem a' kályhát, 's az olly jég-hideg, hogy majd hozzá-fagyott ujjom, tán soha még fütve se volt! Az ablakok derekasan fagytak, 's a' szoba-ajtó rám csukva; — szép kilátás egy kényelmes nyugtú éjre! Most mit tegyek? kiáltsak, hogy bennem rablót sejtсен az összefutott háznép? Nem! bevárom, eltökélém magam, mit hozand, maga jó szántából a' sors, ha éjfélíg itt kell is dideregnem, — 's már lábomat nem éreztem, de topogni nem mertem, hogy valahonnét meghallják. Már szívem is kezdte hűlni, 's bántam, mért akadtam a' más dolgába; — azonban ujság-vágyomat hatalmasan ingerlé a' megfoghatlan szövevény. — Már ujjaim merevedni kezdtek, orrom meg' a' homályon is átpiroslék, mintha stiglicz-fészek volna hegyén. Rémképek kezdenék kelni agyamban, rémképei a' közelgő jégahalálnak, 's hitem, bátorságom csökkenni kezdenék; — de kinek is lett volna kedve illy potomra, lángkebellet megfagyni? — Már lehetett 10 óra, 's a' hideg perczenként magosabb fokra hágott, és én életemet védve valami takarónán nézelék. Soha illy szerelmi kalandról még az arab e z e r e g y é j s z a k á k sem emlékeznek, a' hol összefagyástól kelljen félni a' szív-hősnek! — Most egy bontott ágy tűnt-fel szemeimnek jó dunnával; hogy tehát az éjjel még csupa tréfából jég-tetemmé ne váljak, más mód nem volt, mint a' védetlen toll-várat elfoglalni, a' mit e' rendkívüli szorultságomban meg is tevék, a' reggeltől várva sorsom fordultát. — Mar éppen szendergőben valék engesztelve fagyaimból a' meleg párnák közt, midőn ajtómon zörejt hallék. Valaki gyertyával jött; de befordultakor a' szél eloltá világát. „Hm! baj biz ez! — mormolá az a' valaki — de a' hidegben már restelek visszamenni, kiáltani meg' nem illik, aztán a' hold is besüt — “ 's az ajtót belőlről bezárva nagy léptekkel jára fel-alá a' szobában, mint fáztában a'

katona-őr. — „A' generálné hajlandó, azt veszem észre, — de Paulina —“ én ekkor felütém egy kicsint fejemet a' vánkusok közül — „Paulina egy kevéssé fejeskedik; de tán ez csak leányi határozatlanság?“ így elmélkedék magában a' setét alak. — Ez hát valami szerencse-vadász Paulina körül — gondolám magamban — de képe, meglehet, nem a' legjobb instantia, 's a' leány vonakodik. Ezt tudnom, minden esetre felette hasznos volt. „Átkozott erős hideg!“ dörmögé tovább, 's a' hideg kályhát egész barátsággal ölelé-át. Én majdhogy fel nem kaczagtam! „Mi a' manó! be elhült ez a' kályha — így folytatá, vissza borzadva a' hideg kályhától — pedig én álmos még nem vagyok, — ez nem a' legnagyobb humanitás a' generalnétól, farkasverembe csukni az embert!“ veté utána neheztelve, — 's vetközni kezdett. Figyelmem a' feszültség legmagosb fokára huzódott, mit fog szólni véletlen háló társára a' hűledező vendég? 's jól le-
huztam magamat ismét, hogy észre ne vegyen. Alig várá ez, hogy dunna alá buj hassék, a' mint borzadalmas irtó-
zattal ugrék-vissza, hajamba akadván egész bátorsággal motozó ujjai. Most felemelém fejemet, hogy még iszonyúbb rémalakot képzeljen bennem az elrémült, 's kérdém tőle egész hideg vérrrel: „nem tudom, kihez legyen szerencsém?“ „Az emberi hang eszméletre hozá végre szegényt, 's fog vaczogva rebegé, hogy neki ezen ágyat rendelék hálásul.

„Igy hát ön (Sie) felette szerencsés, mert ágyát én már jól felmelegítém.“ mondám neki meg nem zavarodva; de ő csak gyanús szemekkel mére dideregtében a' szoba-kö-
zépről.

„Ön talán ismerős a' háznál?“ kérdé, bizodalmatlanul.

„Ó igen!“

„'S Paulinával társalkodik?“

„Ugy van!“

„Talán közelebbi viszonyokban is áll vele?“

„Ó igen!“

„'S e' szobába jutása kölcsönösen kidolgozott terv szerint sikerült?“

„Ugy van!“

„'S illyes már máskor is történt?“

„Illyes éppen nem! de ma — mint hallám — (értvén az előbbi töredék-monologból a' dolog egybefüggését) Paulinának kéréje érkezett; — 's én jelen akarék lenni, megval-

lom őszintén, hogy itt eldugva meggyőződhessem a' dolog miben létéről, 's elrontsam a' frigyet, mennyiben ez rajtam állhatni-fog," Vendégem már ekkor minden tetemében remege a' hidegtől.

„Mind jól van; de azért ne kívánja ön, hogy kedvéért én itt pörén a' hideg martaléka legyek!”

„Semmi esetre sem! Tessék önnek a' meleg ágyban velem osztozni. Ellenséges indulat nem fészkel keblemben, csak valót szeretek mindenütt tudni, ez határoza e' lépésre.”

„Más mód nincs is, . . . , tehát engedelmeiből,”
 's most félig már dermedten dőlt mellém az ágyba, felejtve mátkát és szerelmet — egy száraz hideg test. — Ő csakugyan kérője volt Paulinának, 's elszánt viseletem hasznomra lön; mert mint észrevevém, a' nevedő hideggel meghűle szívében, mint kivehetém, már aggoeska nőszóm bucsút mondvá lelkében a' gyanús mátkának.

„Még szerencsém — mondá — hogy ön itt van; magamat e' pogány szobában tán a' hideg vett volna meg reggelig. Ez gorombaság!”

„Igen — a' generálnétól ez nem szép, de én örülök, hogy megismerkedhetünk” 's magamban minden agg legényt ide ohajté a' jég-próbát kiállni.

„Ő én még jobban örülök. Hiszen szerelmét ön tőlem nem féltheti; ha így van — én kész vagyok a' lemondásra!”
 's barátságosan szorult mellém, hogy egy kis meleget kapjon. — Álmunk, képzelheted, hogy nem sok volt, de csak hogy fagyás nélkül életben ébredtünk-fel. Viradtakor én ágyban hagyám ismeretlen társomat, hogy jókor szökhessem, míg több nem ér, — 's honn laktársom valahogy felvilágosita a' történetről, a' mint éji kalandomat neki elregélém. A' generálné t. i. nem jól érezvén magát, doctor barátomat mint ismerőst hivatá házához, uj inasa által, szállásunkra igazítván azt. Az inas — a' doctor ur, mint már irám, éppen honn nem levén — engem hiva-meg, 's én kapva az alkalmon Paulinát megláthatni, csupa tréfából, valóban hivatalanul elfogadtam a' hívást. A' járatlan szolgál a' vendégszobába utasita, mellyben kevéssel előbb a' szobalány ágyat vete a' vendégnek, 's eszébe jutván hogy előbb be nem csuká — mikor már én ben voltam, rám zárá az ajtót. Nota bene! a' doctor ur, kevéssel előbb, hogy én oda értem,

esupa történetből vetődött oda; az inast hát nem is kérdék, kit hítt? 's hova vezette? Hogy a' szoba füttetlen volt, oka lehet a' generálné fősvénysége, még inkább tán Paulina boszúja a' kelletlen éltes kérőn, ki magától is intézheté ugy a' dolgot, hogy elfagyjon éjjel a' forró mátkának agg szerelme. 'S e' kis csel olly leányban, mint Paulina, ugy hiszem, igen elnézhető. Még most csak ennyit tudok, többire megtanít a' jövő. Ha az agg kérőt elidegeníthetém a' háztól, tüstént helyébe ugratok! —

Januar 2-dikán.

Boldog uj esztendő! pajtás! én nem tudom még, az enyim milyen lesz, Csak gondold! egyiket elűztem, 's már ismét másik áll előttem; aztán Paulinához én sehogy se férhetek. Laktársom a' minap nem ok nélkül kiáltott Paulinát, hiszen fülig szerelmes belé; — én nem tudom, mikor készül-el rigorosumára. És én akarok nyerni, ki még nem is láttam a' tündért. — De ha valaki után sokan esnek, az ember csak kíváncsi, 's ez ingerli gerjedelmeit. — Tegnap ismét jó kedvvel jött haza a' doctor ur generáléktől; de olly bolond jó kedvvel ám, hogy hálás örömében engem majd megfojtott, forró öleléssel köszönve, hogy az öreg táblabíró urat elűztem a' háztól. Tehát csak ugyan elment szegény! no de tanácsosabb is volt neki; mit csinált volna ő egy fiatal nővel? soha se győzte volna eléggé őrizni. — Ezek az öreg urak ugy ragaszkodnak mindenben az ó-hoz, de ugy ám, mint szőlő-vessző a' vén szilvafához; de ha aszszonyra kerül a' dolog, vagy özvegyekké lettek, tudja a' guta mért — mindjárt ujítók ká lesznek. Ha nyelvünk a' n ő n e m - b ő l volna (nálatok ez f e h é r c s e l é d), én fogadom, nem morognának annyit a' n e o l o g i s m u s ellen! de ad rem! — Doctor uram hát örül, hogy a' veszélyt elhárítám esupa történetből feje fölül; de én ugyan haragszom ám, hogy most meg' ő rontja el jó sikerrel kezdett munkámat. Mondá, hogy Paulina nagyot nevetett a' h i v a t l a n o r v o s o n, tehát rajtam; pedig arra nevetünk, a' kit szeretünk — és így egészen még se csüggedek. Te tudom rég' felhagytál volna illy nyilvános akadályokra a' dologgal; de te a' b u d a - p e s t i k ő h i d r a is azért nem conferálsz, mert életedben még akkora hidat nem láttál, hát lehetőségét se hiszed; pedig ugy-e kinevettél elcinte a' g ő z h a j ó v a l is? 's

mondják, hogy szépen kamatol, aztán gyorsabban repül ám, mint ha te egész ménesedet befogod, 's az ember dereka még se fájul-meg rajta. — Én hát elhatározám magamban addig nem tágitani, míg csak maga Paulina solenniter ki nem ad rajtam. Nota bene! azt is mondá, hogy engem szeretne ismerni! Tudod mi ez? fél győzelem; mert mikor az embert szeretnék ismerni, meg is fogják ismerni: pedig ismeretségen alapul minden nemű frigy és szerződés. Doctor ur ugyan egy szóval sem emlité, hogy engem megismertet; de minek is? ha ott lehettem mint hivataln orv os, mért ne mehetnék - el ismét mint hivataln hódoló? A' ki mer, az nyer! Denique én jelenthetem, hogy fél óra mulva Paulinánál leszek, ha a' doctor ur a' más világi lények minden csontvázát ajtajába állitaná is őrnek, — 's jövő levelemben olvasni fogod, mi történt velem. — Kivánj magadban szerencsét a' vállalathoz. (*Végzet következik.*)

J E L E S M O N D A S.

Nemzeti nyelv. Az egészséges nemzetiségnek egy fő kísérője a' nemzeti nyelv; mert míg az fenmarad, a' nemzet is él, bár mi sinlődve is sokszor — mint erről számos a' példa. — De ha az egyszer el némul, akkor csak gyászfűzt terem a' hon, melly a' voltakéért szomorúan eregeti földre csüggeteg lombjait.

Gróf Széchenyi István.

Vigasztaló visszaemlékezés. Nagy vigasztalása az embernek világi bajaiban, ha kedvetlen körülményei közt juthatnak olly pillantatok, órák, napok eszébe, mellyeknek meg gondolása felvidámitja az elbúsult lelket, 's mellyekre édesen emlékezvén így sohajthat: „Ó boldog idők“ — annyira, hogy azt mondhatjuk csak valósággal szerencsétlennek, kitől ez édes fel-fohászzkodhatás is el van zárva.

Kovács Pál.

Aphorismák Erdélyből. Erényid ne vonjanak-el azon tisztességes gyönyörektől, mellyek korodhoz 's különböző helyzetidhez illenek. A' bölcsesség csak gyökeredzik és szeretetre méltóvá lesz az által, ha a' magának engedtetett megnyugvásokat (pauszakat) 's a' maga elejébe szabott kötelességeket egy szerencsés elegyítés köti össze.

Éltünk boldogsága nem az indulatokkal nem bírásban, hanem az azokon uralkodni tudásban áll.

iffj. Thoroczka László.

K Ö L T É S Z E T.

Elemir és Gisela.

Ott hol szörnyű zuhanással
 Az agg Mátra meredek
 Bérczeiről dől a' folyam
 A' mélységbe, 's ezredek
 Zivatarin túl élt sziklák
 Közepette a' viszhang,
 'S denevérek laknak, van egy
 Hüs barlang.

Borzasztó az egész vidék
 Zord kietlen körével,
 És iszonyú rém-alakok
 A' víz örök ködével
 Egyesülve csatát vívnak,
 Mellynek látásán a' vér
 Meg-áll, — 's jaj annak, kit az éj
 Itt el-ér.

De mit gondol a' szerelem
 Mind ezekkel, Elemir
 A' külhoni fogoly gyakran
 Giselával itten sir,
 Mert gőgös győzője Ákos,
 Atyja szép mátkájának,
 Idegent férjül nem választ
 Lányának. —

E' borzasztó hely egyedül
 Látá édes örömét
 A' két forrón szeretőnek,
 'S könnyeiknek özönét;
 Ezer csók 's hév ölelés közt
 Égi kéjtől égve, hív
 Szerelemtől ömledezett
 E' két szív.

Az alatt, mig itt éldeleg
 Az est báj homályában
 Az ártatlan szerelmes pár; —
 Boszút forral agyában
 Az agg Gertrud néne, ki már
 Rég szerette Elemirt,
 'S vad buja indulatjával
 Már nem birt.

A' féltésnek gyötrő dühe
 Sorvasztá érzékeit
 Megsejtván, hogy Giselának
 Mint imádja kecsseit
 Elemir, kit örültségig
 Szerete: „boszút állok
 Vér-boszút, alkalmat erre
 Találok.“

Kiált, 's böszült indulatját
 Követve, gúny-kaczajjal
 Szóll Ákoshoz: „derék apa!
 Csatázni tudsz, 's robajjal
 Ölni, vágni vadat, ellent;
 'S mint enyel'g az idegen
 Lányoddal, azt csak elnézed
 Hidegen.“

„Valóban ez gyönyörűség,
 Sáry Ákos leányát
 Egy sehonnai karjában
 Szemlélni mint mátkáját, —
 Mikor lesz már a' menyegző?
 Kedves bátyám, szaporán
 Szólj kérlek estve lesz-e az,
 Vagy korán?“

„„Szünj-meg mérges marásiddal
 Kigyó! minden eremben
 Forr a' boszút lihegő vér
 Ugy-is, 's egész testemben
 Nincs más érzés a' boszúnál;
 Fegyvert ide cselédek,
 Ősi házam gyalázóját
 Öljétek.“ “ —

És az öreg seregével
 Siet a' barlang felé, —
 Felriad a' szerelmes pár,
 Térdre hullva emelé
 Hó karjait vad apjához,
 „Atyám bocsáss, szeretek,
 'S gyenge szívemen erőt nem
 Vehetek.“

„Fogadd vődnék kedvesemet
 'S kegyelmezz életének.“ —
 Rebeg a' szüz, 's már az atya
 Engedni kész szívének,
 Midőn egy a' sereg közül
 Ijrat von Elemírre.
 Látván ezt a' szüz, a' szikla
 Szélire

Lépe kedvesével 's onnan
 Az iszonyú mélységbe
 Leugorván; — egy kiálló
 Lapos szikla tövébe
 Zúzott testtel lélek nélkül,
 Öelve szerelmesét,
 Lelte-meg a' kemény atya
 Gyermekeit; —

Fájdalomtól magán kívül

Rohanván teremébe,

Kardját a' gonosz Gertrudnak

Döfi álnok szívébe,

És a' szent földre költözött,

Futván várát 's hazáját,

Hogy tettéért vegye kívánt

Halálát.

Nagy Ignácz.

K Ü L Ö N F É L E.

Emberséges Indus. A' Buenos-Ayres-i egyik újságban olvashatni, hogy egy beteges Kaczik magát a' kórházba vitet. Egy fiatal Néger kísérté őt. Midőn egyik terem előtt elmenének, hol a' professor egy holt testet bonczolva leczkéket tart, a' fiatal Néger azt gondolá, hogy a' professor gyilkosságot követel, 's kirántván törét merészen rohan a' körülállókra, hogy az embertelen tettet megboszulja; 's valóban már hármát keresztül is döfött, mi előtt visszatartoztatni lehetett volna, 's még többet is leöl vala, ha maga a' Kaczika utjába nem áll, 's őt azon pillantatban megöléssel nem fenegeti, ha munkájával fel nem hagyna.

Rothschild báro, úgy hirdeti a' „Journal des debats“ Parisban a' boulogne-i plebanusnak, kinek valamennyi templomá szereit elrabolták, mellyek ezüstből levén, a' meglopott pap most azokat rézből akará készíttetni, egy ládát küldött ugyan annyi ezüst szerekkel megrakva, mennyi tőle elraboltatott.

S z ó r e j t v é n y.

Szórejtvény (Logogriphus) alatt olly szót értünk, melly vissza felé olvasva, vagy annak felosztott szótagjai (syllaba) akár úgy, mint iratnak, akár vissza féle olvasva, vagy ha valamelly betűt veszünk-el tőle, vagy ha egyet hozzá teszünk, különfélélt jelenthet, p. o.

Volt hős szittya vitéz és türzsőke régi királyink

Ágainak 's fénylő Hunnia díszé egész.

Vég nélkül és megrövidítve előtte valóját

Házi nagy és apróbb barmaid étele lesz.

Mondani (el hagyván mását) lehet őt a' Magyarnak,

Vég hármát rövidítsd 's rajta nyugodva heversz.

Gr. Pál Vácson.

Előbbi rejtvény: Fogas.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiarcz 86. szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi uti utsza 612.